

TALLINNA
PÜHA NEITSI MAARJA
PIISKOPLIK TOOMKIRIK

KATEDRAALI SÕNUMID

EELK Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse infokiri

MAIKUU AD 2023

NELIPÜHAKS

Nelipüha on koguduse sünnipäev, kui Jumala Vaim tuli Jeruusalemmas inimeste peale ja sündis kogudus. Apostlite tegude raamatu 2. peatükk kirjeldab: „Kui nelipühapäev kätte jõudis, olid nad kõik koos ühes paigas. Ja äkitselt tuli taevast kohin, otsekui tugev tuul oleks puhunud, ja täitis kogu koja, kus nad istusid. Ja nad nägid otsekui hargnevaid tulekeeli, mis laskusid iga üksiku peale nende seas. Ja nad kõik täideti Püha Vaimuga ning hakkasid rääkima teisi keeli, nõnda nagu Vaim neile andis rääkida.”

Inimesed said Vaimu ehk vaimuanni, mille läbi sünnib kogudus. See on sõnana ennast istutanud meie eesti keelde, andes edasi erinevaid tahke: vaimukas, vaimustav, vaimuvaene, vaimne, vaimulik. Samas on see tihe-
dalt seotud sõnadega: hingestav, hingeline, hingetu ja hingus. Küllap leiab neid veelgi nagu „hinge tõmbama” või „vaimsed asjad”. Nõnda võibki juhtuda, et jumalikesse asjadesse süüvides vaimustatakse ning tõus-
takse justkui hingetiivul kõrgustesse. Kui palju on me igapäevases taipamises mõist-
mist, et on olemas paik, kus on alles kõik ütlemata jäänud sõnad ning küsimused, kuulmata jäänud helid ning nägemata ja seletamatul on oma paik ning kõigi jaoks on Jumala lähedus, nii sügav ja mõõtmatu, et seda tunneb vaid hing. Vanasti ei tähenda-
nud soolane kõne üksnes kanget, vaid just sädlevat, vaimustavate näidete, sügavate tarkuse- ja mõttetadega kihisevat juttu. Soe soovitus oma sõnad sisse soolata viitas pigem, et tühipaljaid sõnu pole mõtet loo-
pida. Kreeka keeles kutsuti mõni kord soola ka hellitavalt *charitas* „and”, „arm”. Meie jutt ärgu olgu jama ja halvaks minev, vaid soolane ehk siis säilitav ja puhastav, klaarilt kange ja hinnaline. Sõduritelegi Vanas-Roomas maksti aeg-ajalt palka soolas ning sealt tuleb ka meile tuttav sõna *salarium* (palk), ja seda võiks üksteisele tänagi soovida. Peetrus edastab oma kirjas Kristust kui armu kogu

Foto: Ingrid Mäsak

selle sügavuses, hingestatuses ja ka mõot-
matuses.

See on üksteisega seotud iseloomustav loe-
telu, mis on nii oluliste teoloogiliste mõistete jada, et sellest juba osakese taipamine kut-
sub esile eheda, sügava rõõmu, milles ongi jumalaläheduse märke: „... kes oma suurest
halastusest on meid uuesti sünnitanud elavaks lootuseks Jeesuse Kristuse ülestõusmise läbi surnuist, kadumatu ja rüvetamatu ja
närtsimatu pärandi saamiseks, mis on taev-
vas talletatud teile, keda usu kaudu Jumala väes hoitakse päästeks, mis on viimisel ajal
valmis ilmuma.” (1. Pt 1:3–4) Peetrus suun-
dub oma otsekohese tulisusega olulisimale – hävimatule, millel polegi surma puudu-
tust, ja me lootusele talletatud pärandi ilm-
siks saamisele: „Keda te armastate, kuigi te pole teda näinud, kellesse nägemata ometi
usute üliväga kirgastatud rõõmuga” (1Pt 1:8). Peetruse kirjakoha teksti sisse minna
ja lõpuni mõista tahtes avastame, et me mõistus ei küündi sinnani, kuid aimame, et
inimlik võib endasse mahutada jumalikk. Tánulikkus õnnistuse läbi, mida Issanda Kris-
tuse Isa on valmistanud ja mis toob meieni valmis pandud, säilitava ja hinnalise ning
eheda, varjamatu päste.

Hinnang sellele antakse mõned salmid hil-

jem, kus kirjeldatakse, kui suure pühendu-
misega on seda otsitud ja oodatud. Ometi just elamise argus, armastuse ja lunastuse
kättesaamatus kustutavad lootust ja vahel on lõpmata raske näha kõige mõtet – oma
hinge päästet. Kristlastena oleme ka ligi-
mestele lootuse andjad, et näidata kust leida julgust armastada kogu südamega, hingega,
jõuga ja tarkusega. Teatud sündmused me elus näivad korduvat ning tuletavad ikka ja
jälle meelde, et me pole täiuslikud ning kan-
natame ise ja põhjustame kannatusi teistele. Headus ja kurjus, vastupidamine ja allaand-
mine, on inimese elusaks olemises nii keskne teema, et puutume nendega kokku igas päe-
vas enda ja oma kaaslaste juures. Meie vali-
kutesse ja tegudesse on kätketud mõlemad teed, mis viivad kas õnnistusse või surma.

29. mail pühitseme helilooja Rudolf Tobia-
se 150 sünniaastapäeva ja tema „Eks teie
tea” kannabki mõtete, et „ja et Jumala Vaim
teis elab”. Eks nelipüha ongi õige aeg just
mõelda nende sõnade tähendusele ja miks
just Tobias selle fraasi viisistas. Inimeses on
mõttelaiskust ja viitsimatust süüvida Jumala
Vaimu, kes tegelikult kutsub, pühitseb ja
loob meile elu ja on elusamaks olemise alu-
seks? Eks ole ka Jumala töötuste mõistmine
ja igavese elu ettekujutamine praegu vaid
kauge kuma, sest me oleme vaesed, näge-
maks Jumala ilu. Kui kaugelt me saame
lükata oma piirid ja kui iseseisvad ja loovad
me ikkagi oleme? Kui oskame näha asjade
loomust ja nende tagajärgi, teeksimet vahet
ka heal ja halval. Ometi pole me sel teel üksi,
sest Kristus teeb tugevaks me kondid ja luud.
Tema annab sitkust me soontele ja lihastele
vastu pidada, nii otseses kui piltlikus mõt-
tes, sest ta elab me sees. Nii nagu Jumal
loob kõik sõna läbi, kanname endas Kristuse
vaimus sõna läbi heade annete ja täiusliku
annetuse vilja.

Kui Jumala Vaim meis elab, siis saame meie
seda maad ja ilma vaimustada!

Õnnist Nelipüha!

koguduse õpetaja Arho Tuhkru

18. märtsil 2023 kell 17 kanti Tallinna toomkirikus ette Juhan Jürme (aastani 1938 Johannes Jürgenson) (20.03.1896 – 25.03.1943) kantaat „Memento Mori”. Ettekanne on pühendatud helilooja 80. surma-aastapäevale, täitub 90 aastat teose loomisest.

Kantaadi esitasid toomkoguduse koor „Laudate Dominum”, Kaarli koguduse kontsertkoor ja naiskoor ning Viimsi koguduse kammerkoor. Koormeistrid olid Andrus Kalvet, Piret Aidulo, Pärtel Toompere ja Kersti Petermann. Kaasatud oli kammerorkester (kontsertmeister Meelis Vahar), orelil Kadri Ploompuu.

Solistid: Rafael Dicenta – tenor, Aare Saal – bariton, Olari Viikholm – bass.

Ettekannet juhatas Veljo Reier.

Sisepääs kontserdile oli annetusega toomkiriku restaureerimise heaks.

Memento Mori esiettekanne toimus surnute mälestuspühal, 26. novembril 1933. a Kaarli kirikus. Jürme oli sel ajal Kaarli kiriku organist-koorijuht, teose tellis ja kontserdi korraldas Kaarli lauluseltsi segakoor. Teksti autoriks oli Kaarli koguduse õpetaja Artur Sommer (Artur Soomre) (2.6.1890–22.9.1944) ja aluseks lõi Luuka evangeeliumist (Luuka 16:19–31), mis kõneleb rikkast mehest ja vaesest Laatsarusest. 10-osaline kantaat seab kooridele ja solistidele kõrged nõudmised (ka häälepartiide ulatuse mõttes). Ilmekat teksti toetab põnevalt läbi komponeeritud muusika. Jürme helikeelele on omane ladus polüfooniline tehnika, mis avaldub ka Memento Mori kooripartiides.

Huvitav on asjaolu, et esmaesituse puhuks häälestati kõrgemaks Kaarli Walckeri orel, mis tänavu tähistab oma ehitamise 100. aastapäeva ja mis alghäälestuse säilides poleks saanud puhkpillidega orkestris kokku kõlada. Esiettekanne juhatas helilooja ise, orelil mängis Alfred Karindi.

Järgnesid ettekanded Kaarlis 1934, 1938 ja Hugo Lepnurm Mälestustele toetudes 1952. a Püha Vaimu kirikus, kus koori juhatas Arnold Allvee ja orelil mängis Hugo Lepnurm. Sõja ajal pommitamise tules hävinud

Foto: Arho Tuhkru

Hetk ettekandest.

klaviiri taastas Allvee palvel H. Lepnurm mälu järgi!

Lepnurm on kirjutanud, et sellel kombel esitati kantaati paaril korral hiljemgi R. Uusväljaga orelil.

30. oktoobril 1983.a. kanti toomkirikus ette teose 1. osa. Lepnurm taastas järkjärgult orkestripartiisid, laulsid toomkiriku koor ja Usuteaduse Instituudi õppekoor. Juhatas toomkiriku organist Jaanus Romandi, orelil mängis H. Lepnurm. Terviklikult kanti kantaat ette toomkirikus 25. novembril 1984 ja 27. märtsil 1988 samas koosseisus.

Orkestri partiisid eeloleva esituse ettevalmistuse ajal ei leitud, M. Vahar taastas keelpillide partiid klaviiri ja seal olevate märkuste järgi.

Helilooja, koorijuht ja muusikaõpetaja Juhan Jürme lõpetas 1925. aastal Tallinna Konservatooriumi orelil erialal August Topmani klassis ja 1927. aastal kompositsiooni erialal Artur Kapi klassis. Jürme on Eesti Muusika Infokeskuse andmetel loonud umbes 400 teost, sh 100 koorilaulu, soololaule ning orlimuusikat. Kaalukama osa Jürme loomingu moodustavad Piibli-ainelised vokaalsümfooniilised teosed: kantaadid „Pärast püha öhtusöömaaega” ja „Memento mori” ning oratoorium „Nebukadnetsar”.

Juhan Jürme (1896–1943).

Avalikkus tunneb hästi Marie Underi sõnade loodud koorilaulu „Rukkirääk”, mida on esitatud ka laulupeol.

Juhan Jürme hukkus Tallinna pommitamisel 1943. aastal, tema looming ootab veel avastamist.

Piret Aidulo

EELK Tallinna Püha Neitsi Maarja Piiskopliku Toomkoguduse kammerkooril „Laudate Dominum“ dirigent Veljo Reieriga eesotsas oli harukordne võimalus külastada aprilli lõpus 10 päeva jooksul Kanadas Toronto Eesti kogukonna kirikuid ja eakate kodusid ning esineda kahel pühapäeval jumalateenistustel ning kahel korral eakate kodus.

Meie reisi algusele seadis ootamatult „kai-kaid kodarasse“ lennukompanii, kes otsustas jagada meie väikese 13 liikmelise grupi kolmeks, nii et me jao kaupa kolme päeva jooksul Torontosse jõudsim. Igasugustele seklustele ja ebamugavustele vaatamata olime siiski 23. aprilliks kui üks mees valmis sõitma oma esimesele esinemisele Hamiltoni First Estonian Lutheran Church'i, kus meid ootasid nii Läti kui ka Eesti kogudus. Koguduse õpetaja Davis Kaneps tervitas kokkutulnuid nii läti, inglise kui ka väheses eesti keeles ning nimetas teenistust sümboliliselt „liivlaste“ jumalateenistuseks. Samuti tervitas ja luges Luuka evangeeliumit eesti ja inglise keeles meie kodukiriku õpetaja Arho Tuhkru. Õp Tuhkru oli alati meie koori saatmas erinevatel etteastumistel, kus ta tutvustas nii koori kui ka koori poolt ettekantavaid laule nii eesti kui ka inglise keeles.

Jah, ega midagi pole parata, meie väliseesti kogukonnad jäävad aina vanemaks ning neid, kes veel kirikus jaksavad käia, jääb samuti aina vähemaks. Meie repertuaari valik sai kantud Eesti heliloojate vaimulikust muusikast alates Rudolf Tobiasest, tema tütre Helen Tobias-Duesbergist ning lõpetades Riho Esko Maimetsaga, kes on sündinud Torontos, kuid praegusel ajal elab Eestis. Veel kõlasid koori esituses Johannes Kappeli, Roman Toi, Anne-Mai Salumäe, Matis Metsala, Pärt Uusbergi, Rein Kalmuse ja Evelin Kõrvitsa teosed.

Peale esinemist ning lahkete inimeste poolt valmistatud kohvilauda suundusime Niagara jõe äärde. Ilmad meid reisi jooksul väga ei soosinud, kuid kohati näitas päike siiski mõnel korral oma palet hallide vihmast märgade pilvede tagant. Kuna turismihooaeg pole veel alanud, saime tohutut looduse

Foto: Arho Tuhkru

Laudate Dominum Toronto Peetri kirikus.

jõudu nautida üsna mugavalt, kuid laevaga kose alla siiski minna ei tihanud, kuna tuul oli väga tugev ja laevad pöörasid „ninad“ ümber juba kaugelt enne kose juurde jõudmist.

Kuna reisida oli vaja mitmel päeval erinevatesse sihtkohtadesse, rentisime selleks kaks 7 kohalist autot. Meie oma lauljad Paavo ja Raido olid äärmiselt abivalmid ning professionaalsed juhid, mistõttu saime punktist A punkti B ilma suuremate viperusteta. Tõsi, tohututest liiklusummikutest me ei pääsenud ning mõnikord 30 kilomeetrist distantisi tuli läbida pea 2 tundi.

Kui Torontosse minna, siis peab ära käima kindlasti ka Tartu College'is (arhitekt Elmar Tampõld). Selleks leppis meie hea õpetaja Arho Tuhkru kokku ringkäigu professor Andres Kasekampiga, kes oma tihedast töögraafikust hoolimata leidis meie jaoks paar tundi, et tutvustada sealset ülikoolilinnakut ning parimaid uusi ning vanu ehitisi. Ehitus käib aga tühjadel platsidel muudkui edasi, kuhu kerkivad üha uued ja paremad ülikoolihooned erinevatele fakultetidele. Äärmiselt kauni sisearhitektuuriga olid raamatukogud, millest üks oli moodsate võimalustega ülihästi sulanduv uusehitis vanasse hoonesse ning teine uues kõrghoones. Prof Kasekamp

näitas meile ka konservatooriumi uut õppehoonet, mis samuti vana hoonega kenasti ühendatud ning mille kontserdisaalis nimega Koerner Hall õnnestus meil selle kooli üliõpilasorkestri hooaja viimast kontserti kuulata.

Koerner Hall on Põhja-Ameerika üks ilusamaid ning akustiliselt paremaid kontserdimaju, kus on 1135 istekohta ning kus esinevad maailma parimad tipporkestrid ja -solistid. Ka meil õnnestus kuulata sealset kooli üliõpilasorkestrit, keda juhatas äärmiselt energiline, maailmas tuntud dirigent William Eddins. Kavas oli John Estacio „Wondrous Light“, teine osa teosest Borealis ning Gabriel Pierné (1863–1937) kontsert harfile ja orkestrile, op. 37, solistiks mitmetel konkurssidel pärjatud noor harfimängija Ben Albertson. Kontserdi teises pooles kõlas B. Bartók'i Concerto orkestrile, sz 116. Suur tänu nende kontsertide eest meie lauljale Kristile, kes varakult internetist need võimalused valmis vaatas ning piletid ära ostis.

Kui jutt juba kontsertidele läks, siis ei saa mainimata jätta asjaolu, et samal ajal andis Torontos kontserte Trinity – St. Paul's Church'is nüüd juba maailmakuulsaks saanud mees-sopran Samuel Marino koos Tafelmusik Baroque Orchestra'ga. Saime kuulata

Hetk Ehatare teenistuselt.

Fotod: Arho Tuhkru

Laudate Dominum teenis ka Soome kodus, lauldi erinevate ajastuste heliloojate muusikat. Vandekodus kohtuti ka helilooja Riho Esko Maimetsa vanaema laulja Tamara Norheim-Lehelaga.

tema peaproovi, mis oma vormile vaatamata tõstis meid kui taevastesse kõrgustesse. Imeline tehnika, võluv laulja, keda saatis väga-väga hea barokkorkester ning seda kõike toetas saali hea ja pehme akustika.

Peale tuuri ülikoolilinnakus võttis meid vastu Väliseesti Muuseumi ehk VeMu juht ning sealse kogukonna kultuurimälu hoidja pr Piret Noorhani, kes tutvustas meile muuseumi ja selle arhiivi ning ajalehe Eesti Elu ruume ja tegemisi. Suur tänu arhivaar Piret Noorhanile ja teistele „mälu“ hoidjatele!

Suurepärase ekskursiooni ülikooli linnaku ümber tegi meile järgmisel päeval ka pr Käbi Lökk, kes tutvustas arhitekt Uno Prii põhiliselt 60 aastatel valminud kortermaju, kelle käekiri väikeste arhitektuuriliste nüansside lisamisel nendele suhteliselt tavalistele kortermajadele on tõepoolest äratuntav.

26. aprillil ootasid meid väärikas vanuses eestlased Ehatare eakate kodus. Väga soe ja lahke vastuvõtt sai osaks kohe sinna jõudes, kus ette oli valmistatud mitmekäiguline lõunasöök kogu meie seltskonnale. Sinna oli tulnud ka EELK Toronto Peetri koguduse õpetaja Mart Salumäe, kes juhatas sisse ka meie väikese kontserdi. Otse söögilauast kontserdile pole just väga kerge ennast häälestada, kuid muusik peab olema valmis igal ajal, igat moodi, et pakkuda kuulajatele veidigi meelelohutust.

Järgmisel päeval oli meil kontsert Suomi-koti eakatele, kus ka mõned eestlased elavad. Nemad olid ühendanud meie esinemise aprillikuus sündinute pidupäevaga. Peale kontserti astus meie juurde väärikas ja kaunis proua, kes tutvustas ennast helilooja Riho Esko Maimetsa vanaemana, proua Tamara Norheim-Lehela. Ta mainis, et ka tema lapselaps Riho Esko Maimets on hetkel Torontos ning loodetavasti tuleb meie kontsert-jumalateenistusele Peetri kirikusse. Kuna me seal Maimetsa lugu ei laulnud, otsustasime koheselt selle „vea“ parandada ning ettekandele tuligi tema teos „Angele Dei“. Meie koor on väga tänulik kõikidele vastuvõtjatele, armsatele inimestele, kes andsid meile võimaluse neile esineda. Seda soojust ja tänu kiirgas meieni reisi lõpuni.

Kuna meil oli just täpselt paras jagu vabu päevi, siis ei jätnud me ära mitte ühtegi planeeritud käiku, mida õpetaja Arho enne reisi soovitas. Selleks oli näiteks Casa Loma, gooti stiilis loss, mis tänapäeval on kasutusel majamuuseumina ning mis oma interjööri tõttu on samuti populaarseks filmide võttepaigaks, nimetagem siin ainuüksi kasvõi kõigile tuntud Harry Potterit või Chicagot; CN Tower Toronto kesklinnas, mis kuni aastani 2007 oli maailma kõrgeim teletorn; Bata kingamuuseum, mille rajas Sonja Bata ning mille püsikogus on üle 13 000 jalatsi; Vaughani linna Kleinburgi külas asuv McMichelsi kunstigalerii oma kuulsate „Group of Seven“ kunstnikega ja Ontario Waterloo linnast põhjapool asuv St Jacobi mennoniitide külake, kus elatakse ikka veel 19. saj kombestiku järgi ning kus sõidetakse ka hobuvankritega. Olid vaatamist ja uudistamist väärt kohad tõesti.

Reisi viimasel päeval 30. aprillil oli meil kontsert-jumalateenistus Toronto Peetri kirikus, kus teenisid nii õpetaja Mart Salumäe kui ka Arho Tuhkru. Rahvast oli kogunenud päris toredasti. Õpetaja Arholgi oli palju äratundmisrõõmu oma endise kodukiriku inimestest. Jumalateenistusele oli tulnud ka Riho Esko Maimets, kelle teose Angele Dei me ka ette kandsime. Kahjuks ei saanud me tema käest küsida, kas ettekanne ka ootustele vastas, sest tema väike laps nõudis isa tähelepanu rohkem.

Kuna lennujaamas kästi meil olla kolm tundi varem, siis polnud meil kahjuks aega kirikulistega kohvi juua, küll aga oli õpetaja Mart Salumäe valmistanud meile pajatäie sooja suppi, mis, olgem ausad, viis keele alla, kuid mille nautimiseks jäi vaid napp 10 minutit. Sellegi poolest kiitsime ja tänasime kokka ülimaltsova köhutäie ning sündmusterohke nädala eest. Ilma Mart Salumäe ja Arho Tuhkru pingutusteta poleks meie reis võimalikuks osutunud. Suur, suur tänu ka meie Toomkoguduse nõukogule, kes meid toetasid. Õnnistust kõigile!

Et jutt liiga igavalt ära ei lõpeks, siis olles juba peaaegu kodus ehk otsaga Stockholmi lennuväljal, otsustas üks turvakontrolli lint kahest rivist välja minna, mille tõttu ei jõudnud meie dirigent Veljo Reier ja koorilaulja Liis enam lennukile. Olime kõik sõna otseses mõttes jooksnud „keel vesti peal“ pea pool tundi, et jõuda Tallinnasse väljuva lennuki väravani ja klõpsti pandi seegi kinni, jättes maha nii Veljo kui Liisi. Lennukompanii aga ei andnud enam neile võimalust lennukile registreerida, vaid saatis nad öötsuma Läänemere lainetele.

Lõpp hea, kõik hea.

Raili Jaanson

Fotod: Endel Apsalon

Ametisse ordineeriti uued diakonid

Paastuaja 5. pühapäeval, **19. märtsil**, ordineeris peapiiskop Urmas Viilma Toomkirikus diakoniteks viis tubli diakoniameti kandidaati. Peapiiskoppi assisteerisid praost Tauno Toompuu (Rakvere kogudus) ja õpetaja Jaan Nuga (Harju-Jaani kogudus), kaasa teenisid Toomkoguduse vaimulikud.

Diakon Aili Ilves asus teenima Viru-Nigula koguduses, Vesse Sepel Harju-Jaanis, Andres Suurevälja Randveres ja Tia Vene Käsmus. Urmas Koorits asus teenima Tartu praostkonnas õpetaja Andrus Mõttuse juhatusel.

7. aprillil, Suurel Reedel tulid üle mitme koroona-aasta taas kokku kristlased erinevatest kirikutest, et üheskoos käia **Kristuse ristiteel**. Tallinna Jaani kirikus alanud ristitee kulges üle Vabaduse väljaku Peeter-Pauli katedraali eesõue, sealt Oleviste kirikusse ja peatusega Lossi platsil Toomkirikusse.

Selle aasta Ristitee peatuste mõtisklused kirjutas peapiiskop Urmas Viilma.

Suur Reede on Jeesuse kannatustee ja surmapäeva mälestamine ja ristitee 14 peatust kõnelevad kannatusest ja hoolivusest, lohutusest ja valust, surmast ja lootusest: I Jeesus mõistetakse surma, II Jeesus tõstab risti oma õlgadele, III Jeesus kukub, IV Jeesus kohtub oma ema, V Siimon Küreenest sunnitakse risti kandma, VI Veronika kuivatab rätikuga Jeesuse nägu, VII Jeesus kukub teist korda, VIII Jeesus lohutab nutvaid naisi, IX Jeesus kukub kolmandat korda, X Jeesuselt kistakse riided seljast, XI Jeesus lüüakse risti, XII Jeesus sureb ristil, XIII Jeesuse ihu võetakse ristilt, XIV Jeesuse ihu asetatakse hauda.

Foto: Ingrid Mäsak

Suure Neljapäeva ristitee palvus Piiskopi aias

Suure Neljapäeva lõunatunnil meenutas Toomkooli pere Kristuse kannatusi ristitee palvusega Piiskopi aias. Peapiiskopi ja kaplan Arho juhtimisel käidi läbi ristitee 14 peatust.

Kes on Piiskopi aias käinud, on kindlasti märganud kõnnitee graniitplaatidesse raiutud rooma numbreid. Need tähistavad peatusi ristiteel. Nii on igaühel võimalik ka päris omaette olles käia ristitee läbi ja iga numbri juures peatudes mõtiskleda Kristuse kannatuste üle.

Foto: Ingrid Mäsak

Kristuse ülestõusmise püha missal pühitses peapiiskop Urmas Viilma kasutusse „uue“ armulauakarika. Sõna „uus“ on siin teadlikult jutumärkides, sest tegemist on ilmselt 18. sajandi lõpus Riias valmistatud armulauakarikaga – sellele viitavad karikal leiduvad meistrimärgid. Millise kiriku jaoks oli karikas kunagi mõeldud, ei ole teada, karika kupal on küll kaunis graveeritud kartušš, kuid see on tühi. On võimalik, et meister valmistas karika n.ö igaks juhuks, kui keegi peaks tahtma mõnele kirikule head teha, oleks ese kohe riulist võtta. Karikas oli kaua aega ühe antiigikaupmehe valduses, kuni heatahtlikud inimesed otsustasid karika omandada Toomkogudusele.

Foto: Endel Apsalon

Foto: Endel Apsalon

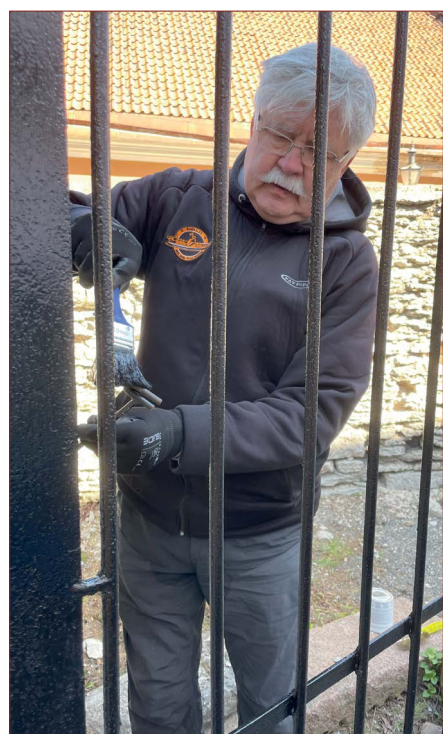
Konfirmeeriti seitse uut liiget

Kristuse ülestõusmise pühal, **9. aprillil** konfirmeeris peapiiskop Urmas Viilma Toomkoguduse seitse uut liiget. Leeriõnnistuse said Gristel Tali, Tarmo Tali, Reet Allik, Berit Kaschan, Tarmo Prints, Anneli Maide ja Risto Luht. Soovime vastsetele koguduseliikmetele rohkelt Jumala õnnistust ja hoidmist. *Ma annan teile uue südame ja panen teie sisse uue vaimu. Ma kõrvaldan teie ihust kivise südame ja annan teile lihase südame. Hs 36:26 Saada oma Vaim hingama meie südamesse ja tasanda sõnade ning keelte erisused, et me ühel häälel lauldes võiksime rõõmus ja tänus kiita Sinu nime. Jeessuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi!*

Toomkirikus oli 6. mail talgupäev

Juba kella 9 ajal hommikul oli rõõmus ja teotahteline grupp valmis rõõmsasti töökäed külge panema. Asjadevalitseja Tõnu Tuppits andis ülevaate võimalikest töödest ja isetekkelised grupid siirdusidki kirikupinkide pesemise toimkonda, tornitreppe koristama, värvima ning tolmuimemise meeskonda. Kokkutulnuid oli täpselt nii palju, et tööd jagus kõigile. Kuna suure hooga asuti töödega pihta, siis ununes suures tuhinas fotode tegemine ja kui see meelde tuli, siis oli juba hilja ja suur osa meie häid talgulisi olid lõpetanud.

Aitäh kõigile neile, kes tulid appi lappide ja pangedega, pintslite ja harjadega. Pildile jäid need, kui pildistamine meelde tuli ja kes olid veel talgulistena viimast lihvi andmas. Suur tänu veel kord ja kohtumiseni sügisel!

Fotod: Arho Tuhkru

Pühapäeval, **7. mail** esitleti Toomkirikus "Katedraali palveraamatut". Mõte sellise raamatu koostamiseks idanes juba päris ammu, kuni eelmise aasta hilissuvel hakkas mõte taas kuju võtma. Eesmärgiks seati koostada algupärane raamat, mille kirjutamisse oleksid lisaks vaimulikele kaasatud ka Toomkoguduse töötajad ning usaldusisikud.

Tänaseks on 15 koostöölise ühise töö tulemusena sündinud omanäoline raamat, millest leiab palve kirikuaasta igaks pühapäevaks, suuremateks ja väiksemateks pühadeks, mälestuspäevadeks ning ka perekondlikeks sündmusteks.

Palveid kirjutasid peapiiskop Urmas Viilma (kelle vahendusel on üks palveraamatu eksemplar jõudnud Eesti valitsusse, minister Lauri Läänemetsa kätte), peapiiskop emeriitus Andres Pöder, Toomkoguduse vaimulikud Arho Tuhkru, Joel Siim ja René Paats, juhatuse esimees Riivo Sinijärv ja aseesimees Indrek Treufeldt, nõukogu liikmed Egle Viilma, Jüri Ehasalu, Toomas Palu ja Janek Mäggi, pühapäevakooliõpetajad Mai-Liis Mäevali ja Aet Urbas, Tallinna Rootsi-Mihkli koguduse õpetaja Patrik Göransson, misjonär Liisa Rossi.

Külalised Helsingi Toomkogudusest

8. mail külastas meie kirikut Helsingi Toomkoguduse delegatsioon. Pärast mitu aastat kestnud sunnitud pausi tõi Helsingi Toomkoguduse rahvusvahelise töö koordinaator Natasha Vaalgamaa meile külla üle kahekümne külalise Soome lahe põhjakaldalt. Põgusa, kuid südamliku visiidi käigus tutvuti Toomkirikuga ja Toomkoguduse eluga ning oldi rõõmsas kohvilauaasas.

Soome külastel oli meeldivaks üllatuseks kohtumine misjonär Liisa Rossiga.

Foto: Arho Tuhkru

Eessõnas on kirjutatud: "Iga palve siin raamatus on selle kirjutaja nägu. Palvesõnadesse on jõudnud see, mis teeb palvetajale kõige enam muret ja mis on tema suurim rõõm, mida ta peab oluliseks Jumalale välja öelda ning mille jätab palveraamatu kasutaja südame ja Jumala vahele vaikseks kahekõneks."

Nii ei leiagi sellest raamatust iga kord harjumuspärast palvet (küll on ka neid), vaid pigem mõtiskluse või meditatsiooni, mis

aitab edasi oma palvete sõnastamise poole. Raamatu kontseptsiooni lõi õpetaja Arho Tuhkru, küljendas Riina Sildvee, keeleteoime-tajaks oli Sirli Lember. Raamatut on võimalik praegu osta Toomkirikust, EELK Konsistooriumist ja Tartust Pauluse Raamatupoest.

Foto: Arho Tuhkru

Pääsetameti uusa auto sai endale nimeks Toots!

16. märtsil õnnistas koguduse õpetaja Arho Tuhkru Tallinna Kesklinna Komandos tulekustutus- ja päästeauto, mille nimeks sai Toots. Uut tüüpi päästeauto on klassikalisest päästeautost märgatavalt väiksem, suudab paremini manööverdada. Eriti hästi tuleb see välja linnakeskkonnas ja kitsastel tänavatel.

Soovime päästjatele vaprat meelt, Jumala hoidmist ning tarkust oma ülesannete täitmisel ja ligimeste teenimisel!

Rein Premeti ametirist

Pühapäeval, **21. mail** jutlustas Toomkirikus piiskop Tiit Salumäe. Jumalateenistuse järel andis piiskop kogudusele üle aastail 1950–75 Toomkogudust teeninud õpetaja Rein Premeti ametiristi. Tiit Salumäe ordineeriti õpetajaks 5. oktoobril 1975. a ning siis riputati talle kaela õpetaja Premetile kuulunud ametirist.

Toomkoguduse õpetaja Rein Premet sündis 7. veebruaril 1909. aastal Nõmküla vallas Järvamaal ning konfirmeeriti 10. juulil 1927. aastal Väike-Maarja kirikus.

Ta õppis Väike-Maarja algkoolis ja Ühisgümnaasiumis, aastail 1932–33 Ühistegevuse Liidu koolis ja 1938–41 Tallinna XII Gümnaasiumis. Teoloogiat õppis Usuteaduse Kõrgemas Katsekomisjonis (Usuteaduse Instituudi eelkäija), mille lõpetas 1959. aastal. Enne teoloogiaõpinguid ja vaimulikuks ordineerimist töötas ta Tamsalu Tarbijate Kooperatiivis (1928–30), äriteenijana Tallinnas (1938–44) ning lauljana Eesti Riiklikus Meeskooris (1945–50).

Nagu neil keerulistel aegadel tavaks, andis ta õpetajaameti eksamid juba enne teoloogiaõpingute lõpetamist 4. mail 1950 ning ordineeriti 24. mail 1950 Toomkirikus aseõpetajaks.

Pärast UKK lõpetamist anti talle 17. novembril 1959 õpetaja kutseõigused.

Ordinatsioonist alates kuni surmani teenis ta Toomkogudust.

Õpetaja Rein Premet suri 26. aprillil 1975. aastal Tallinnas ning maeti 3. mail Rahumäe kalmistule.

Rein Premet (1909–1975).

Rein Premeti ametirist.

Fotod: Arho Tuhkru

Piiskop T. Salumäe annab üle õpetaja Rein Premeti ametiristi.

Tulge toetama Toomkogudust oma liikmeannetusega,
sest nii on meil kergem koos oma kirikut kanda!
Sinu liikmeannetuse abiga me kestame üle aja!

OLGE TÄNATUD, ET OLETE HOIDNUD JA HOIATE OMA KODUKIRIKUT!

KONTAKT

Toom-Kooli 6, 10130 Tallinn, Eesti
Telefon 644 4140
E-post: tallinna.toom@eelk.ee
<http://toomkirik.ee>

PANGAREKVISIIDID

EELK Tallinna Piiskoplik Toomkogudus
Registrikood 80209270
SEB Pank EE401010022002639007